Malmö stad
Kommunstyrelsen

Datum
2026-11-18
Adress
Kalendegatan 1
Diarienummer
STK-2026-1275

Yttrande

Till
Socialdepartementet

Remiss Socialdepartementet - Slutredovisning av tilläggsuppdraget om stärkt samverkan mellan socialtjänst och barn- och ungdomspsykiatri i brottsförebyggande syfte, Ds 2026:18
S2026/01742

Sammanfattning
Malmö tillstyrker samtliga av utredningens förslag och ser att de kan bidra till bättre förutsättningar för barn och unga. Malmö stad delar utredningens bedömning att tidiga, samordnade och kunskapsbaserade insatser är avgörande för att förebygga kriminalitet och stärka barn och ungas utveckling. Det är positivt att flera av förslagen bygger vidare på befintliga samverkansformer och att regionens ansvar för målgruppen tydliggörs.

Malmö stad vill särskilt lyfta fram att barn och unga med funktionsnedsättning behöver synliggöras i det fortsatta arbetet och att berörda verksamheter behöver ha förutsättningar för att medverka. Malmö stad har även synpunkter på förslagens förväntade effekter och vilka resurser och kompetens som behöver säkerställas.

Yttrande

Sammanfattande synpunkter
Malmö stad välkomnar förslagen att stärka samverkan mellan socialtjänsten och barn- och ungdomspsykiatrin i det brottsförebyggande arbetet. Malmö stad delar utredningens bedömning att tidiga, samordnade och kunskapsbaserade insatser är avgörande för att förebygga kriminalitet och stärka barn och ungas utveckling. Det är positivt att flera av förslagen bygger vidare på befintliga samverkansformer och att regionens ansvar för målgruppen tydliggörs.

Malmö stad vill lyfta fram att barn och unga med funktionsnedsättning behöver synliggöras tydligare i det fortsatta arbetet. I utredningens inledande kapitel beskrivs hur denna grupp kan ha en ökad risk för att involveras i kriminalitet. I de konkreta

förslag som presenteras i kapitel 12 är funktionsnedsättningsperspektivet inte lika tydligt integrerat. Det behöver därför säkerställas att förslagen även beaktar behoven hos barn och unga med funktionsnedsättning och förutsättningarna för att ge dem ett tidigt, samordnat och ändamålsenligt stöd. För att deras behov ska identifieras i ett tidigt skede behöver kunskapen om funktionsstödsområdet uppdrag och kompetens stärkas och relevanta verksamheter, inklusive LSS, involveras när barnets eller den unges situation motiverar det.

Malmö stad vill även framhålla behovet av att berörda verksamheter har förutsättningar för att samverka. Förslagen löser inte fullt ut de samverkansutmaningar som redan finns mellan socialtjänsten och hälso- och sjukvården, särskilt barn- och ungdomspsykiatrin (BUP). För att uppnå en fungerande samverkan krävs ytterligare åtgärder, tydliga organisatoriska förutsättningar och tillräckliga resurser. Ökad samverkan kan medföra ökade kostnader för kommunerna, vilka bör finansieras i enlighet med finansieringsprincipen.

Malmö stad vill även lyfta fram att kommunernas socialtjänst är organiserad på olika sätt, bland annat i separata facknämnder. Det behöver därför tydliggöras att samverkan även behöver fungera mellan olika socialnämnder inom samma kommun. Barn och unga kan ha kontakter med flera nämnder och verksamheter, vilket ställer särskilda krav på samordning och tydlighet i ansvarsfördelningen. Utan en fungerande samverkan finns en risk att barn och unga faller mellan stolarna och inte får det samordnande stöd de behöver.

Malmö stad ser att förslagen kan skapa bättre förutsättningar för att tidigt uppmärksamma barns behov och erbjuda samordnade insatser. För att dessa möjligheter ska komma barnen till del behöver samverkan utgå från barnets bästa och barnets individuella behov. Barnets rätt till delaktighet och att uttrycka sina åsikter behöver säkerställas. Det förutsätter bland annat att information och kommunikation är tillgänglig och anpassad efter barnets förutsättningar.

Sammantaget bedömer Malmö stad att förslagen kan bidra till bättre förutsättningar för barn och unga, men det är viktigt att barnrätts- och funktionsrättsperspektiven beaktas i det fortsatta genomförandet. Detta behöver ske inom ramen för berörda verksamheters befintliga uppdrag och ansvar.

12.2 Ett nationellt kunskapsstöd till regioner och kommuner samt lättillgängliga kunskapshöjande insatser

Malmö stad tillstyrker förslaget. Ett nationellt kunskapsstöd kan bidra till ökad förståelse för olika verksamheters uppdrag, ansvar och arbetssätt, vilket är en viktig förutsättning för fungerande samverkan kring barn och unga i behov av stöd. Det är

viktigt att stödet omfattar såväl universellt och selektivt som individuellt förebyggande arbete och att uppföljningen anpassas till olika lokala arbetssätt.

Malmö stad ser särskilt positivt på att kunskapsstödet omfattar frågor om psykisk ohälsa, våldsutsatthet och riskfaktorer för kriminalitet. Malmö stad vill dock lyfta fram att det behöver tydliggöras i kunskapsstödet hur kunskap om funktionsnedsättning ska integreras i det förebyggande arbetet. Kunskapsstödet behöver omfatta hur funktionsnedsättning kan påverka barn och ungas utsatthet, riskfaktorer och möjligheter att kommunicera och uttrycka sina behov. Det behöver även ge vägledning om hur risker och stödbehov kan upptäckas tidigt samt vilka verksamheter som behöver involveras utifrån barnets individuella behov. Detta är viktigt för att säkerställa att barn och unga med funktionsnedsättning uppmärksammas och får tillgång till relevant stöd i det brottsförebyggande arbetet.

12.3 Inrättande av en centralt placerad konsultationsfunktion

Malmö stad tillstyrker förslaget. Malmö stad vill dock framhålla att regionalt organiserade konsultationsteam kan få begränsad effekt om de saknar mandat i berörda verksamheter. För att konsultationsstödet ska bidra till en likvärdig samverkan krävs tydliga förutsättningar, gemensamma arbetssätt samt tillräckliga resurser både för konsultationsteamen och de verksamheter som ska omsätta stödet i praktiken.

Malmö stad ser vidare att en stärkt samverkan mellan elevhälsa, socialtjänst och hälso- och sjukvård bedöms öka möjligheterna att möta barns och ungas behov i ett tidigt skede. En tydlig och lättillgänglig kontaktväg till regionens verksamheter kan stärka exempelvis elevhälsans möjligheter att få rådgivning kring psykisk ohälsa, hänvisa barn och unga till rätt vårdnivå samt bidra till tidigare och mer samordnade insatser.

Den regionala konsultationsfunktionen behöver ha kompetens om funktionsnedsättningar och habilitering. Denna kompetens är avgörande för att kunna bedöma hur psykisk ohälsa, funktionsnedsättning och utsatthet samverkar och påverkar barnets behov av stöd. Funktionen behöver även kunna identifiera när habiliteringen, LSS och andra relevanta funktioner behöver involveras. Ett funktionsrättsperspektiv behöver integreras i konsultationsfunktionens uppdrag och arbetssätt för att säkerställa att barn och unga med funktionsnedsättning får stöd utifrån sina individuella och samlade behov och inte riskerar att falla mellan verksamheternas ansvarsområden. Detta för att säkerställa att barn och unga med funktionsnedsättning inte hänvisas vidare utan att deras funktionsnedsättning och samlade behov vägs in i bedömningen.

12.4 Vidareutveckling av samverkansformen skola, socialtjänst, polis och fritid (SSPF)

Malmö stad tillstyrker förslaget och ser positivt på att SSPF vidareutvecklas genom möjlighet att inkludera regionen vid behov. Detta ligger i linje med de erfarenheter som

finns av det lokala SSPF-arbetet, där samordnade insatser från flera aktörer är avgörande för barn och unga med komplex problematik. Malmö stad delar utredningens bedömning att skolan är en central skyddsfaktor i det brottsförebyggande arbetet. En fungerande skolgång och god skolnärvaro är av stor betydelse för att förebygga kriminalitet, social utsatthet och utanförskap. Att stärka samverkan mellan skola, socialtjänst, polis, fritidsverksamhet och hälso- och sjukvård bedöms därför vara ett viktigt utvecklingsområde.

Malmö stad vill samtidigt betona vikten av att relevant kompetens från olika verksamhetsområden inom socialtjänsten tas till vara på ett samlat och strukturerat sätt i det brottsförebyggande arbetet. Det finns en risk att barn och unga med funktionsnedsättning inte uppmärksammas tillräckligt om funktionsstödsområdets kompetens och insatser inte beaktas i samverkan. Kompetensen behöver därför finnas med som en del av socialtjänstens samlade arbete och inte enbart tillföras när situationen redan har blivit komplex. Det behöver finnas tydliga former för hur berörda verksamheter involveras när barnets eller den unges situation och behov motiverar det. Det innebär inte att alla verksamheter behöver ingå i samtliga samverkansstrukturer, utan att det finns förutsättningar att involvera berörda verksamheter när deras kompetens behövs.

Samverkan bör inte heller begränsas till individärenden utan även omfatta universell och selektiv nivå. För SSPF på universell nivå bör uppföljningen även kunna omfatta exempelvis om lägesbilder och orsaksanalyser leder till relevanta åtgärder, eller hur barn och ungas samt skolors erfarenheter tas tillvara.

12.5 Vidareutveckling av arbetet med individbaserad systematisk uppföljning

Malmö stad tillstyrker förslaget. En mer systematisk uppföljning av insatser inom SSPF och sociala insatsgrupper (SIG) kan bidra till ökad kunskap om vilka arbetssätt som ger resultat. En stärkt uppföljning skapar bättre förutsättningar för ett långsiktigt och kunskapsbaserat utvecklingsarbete samt för en mer träffsäker användning av samhällets samlade resurser för barn och unga i behov av stöd. Uppdraget kan dock medföra vissa utmaningar i kommuner där SSPF används på universell och selektiv nivå. I utvecklingen av individbaserad systematisk uppföljning för SSPF och SIG bör det beaktas hur uppföljningen kan synliggöra situationen för barn och unga med funktionsnedsättning. Det är viktigt att kunna följa om målgruppens behov uppmärksammas, om insatserna motsvarar behoven och om samverkan bidrar till önskad utveckling. Uppföljningen bör även tillvarata barnens egna erfarenheter och synpunkter, med hänsyn till deras individuella förutsättningar och materialet behöver anpassas på att det blir tillgängligt.

Ordförande [Förnamn Efternamn]

Sekreterare [Förnamn Efternamn]

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden.]